

Douglas Murray:

Náš život přece
nesestává jen
z politiky.

Publicistickým přístavem spisovatele a konzervativního aktivisty Douglase Murrayho je týdeník *Spectator*, jehož nejúspěšnější fáze byla spjata se jménem Borise Johnsona. S autorem knihy *Šílenství davů* jsme hovořili v Londýně v roce 2019 den před britskými parlamentními volbami, které Johnson drtivě vyhrál. A ačkoli Murray si takový výsledek přál, z jeho slov je zřejmé, že prudkou změnu k lepšímu v kulturních válkách rozhodně nečeká.

DOUGLAS MURRAY (1979) Narodil se v Londýně a je známou postavou britské intelektuální scény. Vystudoval anglistiku na univerzitě v Oxfordu. Je autorem jedné divadelní hry (o švédském diplomatu Raoulu Wallenbergovi) a šesti knih, z nichž Podivná smrt Evropy a Šílenství davů vyšly i česky. Je zakladatelem Centra pro sociální soudržnost (Centre for Social Cohesion) a přidruženým ředitelem Společnosti Henryho Jacksona (Henry Jackson Society). Murray je otevřený homosexuál, označuje se za neokonzervativce a křesťanského ateistu.

Musíme před těmi idioty zachránit mládež

Píšete o šílenství davů a ilustrujete ho na čtyřech různých kampaních: za práva gayů, za práva žen, za práva nebělošských menšin a nakonec i za právo měnit si co nejsnáz pohlaví. Má to všechno nějaký společný jmenovatel?

V každém z těch čtyř témat narážíme na dvojí způsob argumentace. Suverénně se bazíruje na hypotézách, o kterých toho víme málo, přičemž se předstírá, že toho víme dost. Současně jsou tu věci, které jsme všichni do včerejška znali a řídili se podle nich, zatímco dnes předstíráme, že už si je nepamatuujeme. Charakteristická je tu překotnost ve vývoji. Konzervativní ministr britské vlády, který před šesti lety ještě hlasoval proti manželství pro homosexuály, o dva roky později prohlásí, že žák, který ve škole vyřkl cosi takzvaně homofobního, by měl být oznámen na policii... Vsugerování jakési jistoty, o níž se už nediskutuje, je podle mě zásadní problém. Ať už se to týká genderové fluidity, nebo vztahů mezi pohlavími. Skutečně toho dnes víme o tolik víc než dřív, abychom vztah žena-muž tak hrozně komplikovali?

Co je to intersekcionalismus, pro politiku identit tak zásadní termín? Obávám se, že je dost lidí, kteří ten výraz nechápou.

Chyba není v nich, je v intersekcionalismu. Tato podivná a rozporuplná teorie hlásá, že všechny formy útlaku jsou propojené, a pokud chcete bojovat proti jedné, musíte napadnout všechny ostatní formy útlaku současně. Překonat stávající řád.

Do jaké míry je možné to hnutí řadit k neomarxismu? U nás v postkomunistické Evropě mají progresivisté docela pochopitelně dojem, že to je rána pod pás, protože mají být kompromitováni srovnáním se starými komunisty.

Rozumím. Neříkám, že všichni lidé zapojení do nových hnutí jsou socialisté, nebo dokonce marxisté. Ani náhodou. Řada těch, kdo se nechali chytit do jejich sítí, je vedena snahou pomáhat léčit svět. A my je musíme oddělovat od konkrétních ideologů. Nicméně ideologie v tom hnutí samozřejmě přítomna je, a to dost silně. Co mě obzvlášť zajímá, je cosi, co bychom snad mohli nazývat skrytým marxismem. Sklon používat nová sociální hnutí jako avantgardu pro staré požadavky. Důvod, proč v podkapitole o marxismu cituji tolik marxistických akademiků, je prostý. Oni v uplynulých desetiletích, hlavně v 80. letech, popisovali své úmysly zcela otevřeně. Nahlédli, že pracující třída selhala a nepomohla jim přivodit revoluci. Z toho vyvodili, že nezbývá než kooptovat nová sociální hnutí. Z druhé: pro marxisty vždycky byl zásadní popis společnosti z hlediska moci. Která vrstva ovládá kterou. A intersekcionalismus, hnutí za práva rasových menšin, žen, LGBT komunity, tam všude definují postavení menšin v kategoriích utlačovatel–utlačovaný.

Co v takovém popisu společnosti postrádáte?

Oni jsou přepolitizovaní. Náš život přece zdaleka nesestává jen z politiky, ani z nějakých mocenských vazeb. Chybí jim v tom individuální láska, přátelství, dobročinnost, odpuštění.

Jsou dnešní kulturní nebo sociální války v něčem jedinečné, nebo už Západ v moderní historii srovnatelné pobláznění zažil?

Nová je divokost až zuřivost, s níž byla tato témata obklopena. Sociální sítě. Jinak samozřejmě fenomén iracionálního davu dobře známe z historie. Ostatně jsem si jméno pro knihu vypůjčil od skotského novináře Charlese Mackaye. Ta jeho se jmenovala *Pozoruhodné lidové klamy a šílenství davů*. Vyšla roku 1841. Jinou zásadní knihu o chování davu vydal Elias Canetti, *Masu a moc*. Každý jsme schopni identifikovat dav, ale skoro nikdo si nejsme vědomi, pokud jsme sami jeho součástí.

Kdy tato nová sociální hnutí získala význam, kdy to všechno nabralo tu neuvěřitelnou rychlost, již jsme dnes svědkem?

Tak vysoké tempo nabrala v končícím desetiletí. Když se nedaří ekonomice, roste zájem o špatné názory a špatnou ideologii. Máme to vyzorováno i historicky. Po finanční krizi roku 2008 se nevím proč předpokládalo, že tentokrát ta vlna přejímání špatných návodů neprijde. A skutečně žádná krajně levicová hospodářská politika nepřicházela. Ovšemže nakonec ta špatná vlna přišla, jen přišla z nečekaného směru. Po finanční krizi se hnutí za sociální spravedlnost a intersekcionalismus, která se do té doby ochomýkala kdesi na okraji hlavního proudu, elegantně začlenila do hlavního proudu. Posledních pět roků jsme svědky plošných kampaní na sociálních sítích proti těm, kdo se odchýlí od nové ortodoxie.

Čím to, že se to hnutí při vší své bizarnosti ještě nevyčerpalo, nezastavilo, ani aby aspoň chytilo dech?

Zvláště v anglosaském světě můžeme poslední zhruba tři roky pozorovat takzvanou reakci na reakci. Po brexitu a po Trumpovi se jistá část levice rozhodla nandat to veřejnosti tím, že vítěznou většinu bude popisovat jako rasisty, sexisty, mizogyny, homofoby.